

“Kijk maar eens naar deze vruchten.”

– Een dag voor Jonge Religieuzen –

Op donderdag 8 juni 2006 hield de Commissie Roepen van de KNR voor de derde maal een dag voor jonge religieuzen. We waren te gast in het ontmoetingscentrum van de Zusters van Liefde in Tilburg. Dit jaarlijks terugkerende evenement wil in een sfeer van bezinning een gelegenheid bieden voor ontmoeting en ervaringsuitwisseling met anderen die nog jong in het religieuze gemeenschapsleven staan. Deze keer werd daarvoor als startpunt genomen het verhaal van de verkenning van het beloofde land:

Uit al de stammen van Israël zond Mozes leden uit om Kanaän te verkennen (Numeri 13).

En inderdaad, het leek wel even of ze echt van alle stammen van Israël afkomstig waren: het was een bont en levendig gezelschap van vijftientig (relatief) jonge mensen, afkomstig van zeventien religieuze instituten. Meteen vanaf de eerste begroetingen werd door het enthousiasme waarmee onderling werd kennis gemaakt en bijgepraat duidelijk hoezeer deze momenten in een behoefte voorzien.

Na een korte openingsviering werd deze kennismaking verdiept door middel van een uitwisseling in kleine groepen. Dit gebeurde rond de volgende vragen: *Wanneer voor mij het religieuze leven / mijn gemeenschap het beloofde land is, wat heb ik daar dan gezien en ervaren dat me raakt van binnen? Waarom? Kom ik er ‘reusachtige’ mensen tegen? Helpt deze vruchtbare grond mij om zelf een goede vrucht te worden?*

Om dit concreet en hanteerbaar te maken was aan alle deelnemers gevraagd om op deze dag een symbool mee te nemen dat uitdrukking geeft aan dat wat voor hem of haar het meest de vrucht is van dat ‘beloofde land’. Dat kon van alles zijn: een kokosnoot, maar ook een beeldje, een schildering, een tekst, een stoel....

Ochtendsessie – “Kijk maar eens naar deze vruchten.”

Bij de plenaire uitwisseling bleek dat de oogst zo divers was als de deelnemers zelf. Nadrukkelijk werd daarbij van verschillende kanten opgemerkt dat het land van belofte niet ervaren wordt als een paradijs: de druiven zijn ook vaak zuur. Enkele voorbeelden van wat in het midden werd gelegd:

Iemand had een beeldje van de goede herder meegenomen: Jezus met een lam. Het symboliseert zowel de relatie met de Heer als met de mensen. Ook drukt dit het besef uit gedragen te worden. Een ander – een zuster die vanuit ‘het zuiden’ naar Nederland gekomen was – droeg een lege schaal aan, als symbool van het zich leeg en open maken voor dit land, voor deze cultuur en voor de mensen waarmee ze werkt.

Zo was er ook een icoontje van Jezus en de beminde leerling (Johannes), uitdrukking van hun intense liefde, een liefde waarin ook wij geroepen zijn te groeien. Verder een kaart van een veelkleurige gemeenschap. Een groep met één spiritualiteit, met als kern de drieëne God die je vindt in je hart en waarvan jij ook weer uitstraalt naar anderen.

Ook minder figuratieve beelden werden aangedragen. Zoekend naar een uitdrukkingvorm voor “het niets” en “stilte”, werd een leeg blad papier getoond, dat onderweg ook nog gekreukt geraakt was – zoals dat hoort. Weer een ander liet een ballon zien, als symbool van

“Na veertig dagen keerden zij van hun verkenningstocht terug. Zij gingen naar Mozes en Aäron en naar heel de gemeenschap van de Israëlieten in de Paranwoestijn in Kades. Zij brachten aan hen en aan heel de gemeenschap verslag uit en lieten hun de vruchten van het land zien. Zij vertelden: ‘Wij zijn in het land geweest waarheen u ons gestuurd hebt en het vloeit werkelijk over van melk en honing. Kijk maar eens naar deze vruchten.’
(Numeri 13,25-27)

één enkele druif. In het religieuze leven moeten immers de nodige ballonnen worden doorgeprikt (wat meteen ook maar even gebeurde met dit exemplaar). Daarbij werd gezegd: “Mijn gemeenschap is niet die ballon, ze is ook niet de naald, maar de lucht erin.”

Een aantal symbolen verwees speciaal naar de positie van deze jonge religieuzen binnen relatief oude gemeenschappen. Zo werden door iemand drie bloemen getoond, een verse jonge, een oude en een van middelbare leeftijd: drie generaties binnen de gemeenschap. Dat is een rijkdom, maar zij moeten daarvoor wel allen steeds opnieuw loslaten en tegelijk spiegel en voorbeeld zijn voor elkaar. In dezelfde geest werd ook een jonge loot aan een oude boom getoond en een klein beeldje dat een groot mensje voorstelt dat een klein mensje omhoog trekt. Achtergrond van dit laatste symbool was de ervaring van het keer op keer door oudere medebroeders omhoog getrokken zijn. Daar staat tegenover dat de gemeenschap deze jongere tegelijk ook als het grote figuurtje ziet: *jij belichaamt de toekomst*. Dat is een hele last.

Van de middagpauze werd dankbaar gebruik gemaakt voor tal van informele ontmoetingen en gesprekken. Het aangename weer en de beschikbaarheid van de mooie kloostertuin van de Zusters van Liefde, droegen daar het nodige aan bij.

Middagsessie – “Wij zijn in het land geweest...”

Aan het begin van de middagsessie werd het roer drastisch omgegooid. De commissie had voorgesteld: *schrijf per groepje een ervaringsverhaal / tekst, waarin jullie (de vruchten van) dit land in kaart brengen en zijn kostbaarheid voelbaar maken; bijvoorbeeld als voorwerk of opstap voor een folder of een website rond roeping tot religieus leven*. Dit viel niet in goede aarde. De behoefte van de aanwezigen lag primair in de sfeer van elkaar bezinnend ontmoeten. Dit programmapunt leverde teveel associaties op met ‘moeten’. Daarom werd dit plan losgelaten. In plaats daarvan volgde een uiteengaan in dezelfde kleine groepen als ’s ochtends; nu rond de uitnodiging om aan de hand van de symbolen en getuigenissen van ’s ochtends het eerdere gesprek verder uit te diepen.

Na ruim een uur werd de bijeenkomst weer plenair voortgezet met een presentatie van wat in de kleine groepen besproken was.

Vanuit de eerste groep werd allereerst ingebracht dat hun verhalen zo persoonlijk zijn dat ze niet in één geheel te vatten zijn. Wat speciaal aandacht kreeg was de eenzaamheid die soms (vaak) ervaren wordt, in het bijzonder waar slechts een of twee jongeren zich moeten zien te handhaven binnen een grotere groep ouderen. Bij toekomstige bijeenkomsten zouden zij graag aandacht besteed zien aan thema’s als de beleving van de geloften, religieus leven in relatie tot secularisatie en gemeenschapsleven in kleiner wordende gemeenschappen.

Een andere groep ging in gesprek rond de vraag: “Waar ga jij voor?” Daaruit werd gemeld dat we als religieuzen proberen de aarde wat dichterbij de hemel te brengen en omgekeerd. Gebed is daarin belangrijk. Tegelijk geldt dat we weliswaar uit de wereld zijn maar toch ook van deze wereld. Het religieuze leven is niets voor watjes; je moet keuzes durven maken. Dat vraagt verantwoordelijkheidsgevoel. Je blijft zelf verantwoordelijk voor je eigen leven. “Het kloosterleven is een vierentwintiguurs-economie t.b.v. God”, een continu non-profit-bedrijf. De derde groep boog zich n.a.v. een beeldje dat gemeenschap en verbondenheid uitdrukt, over de vraag wat daarvan precies “het midden” is. Daar werd intens over gesproken, waarbij ook vreemde woorden vielen, zoals: “opgegeten worden”, versterving, kruis. Dat maakt het ook moeilijk om het aan anderen uit te leggen. Daarnaar zoekend kwamen woorden op als “Kom en zie”. En refererend aan de verschijning aan Tomas: “Aan de wonden herken je Hem.”

Maar ook: “aan de wonden herkent Hij ons”. Dit bracht deze groep tot de conclusie dat de slogan “ontmoeting in gebrokenheid” de kern van het religieuze leven raakt.

‘Samen hikkend en stotterend zoeken’, zo omschreef de volgende subgroep haar gesprek. Maar daarin was duidelijk sprake van verdiepende ontmoeting rond de inhouden en symbolen die ’s ochtends al waren ingebracht.

Binnen de geluiden die klonken in de vijfde en laatste groep, valt op hoe steeds als de keerzijden van één medaille de godsverhouding en de verhouding tot de mensen werden genoemd. Onder meer in de tegenover elkaar stelling van de drie “S”-en van het religieuze leven (solidariteit, soberheid en spiritualiteit) en de drie “M”-en van onze maatschappij (meer, mijn en materialisme).

Aan het eind van deze dag werd geconcludeerd dat op deze bijeenkomst vooral gezaaid is, waarbij het van belang is ons te realiseren dat niet ik / wij zelf, maar een Ander de Heer van de oogst is.

Wat betreft de behoefte aan voortzetting van deze reeks ontmoetingsmomenten, werd aangegeven dat die behoefte er zeker is. Wel moet ervoor gewaakt worden dat er geen dubbel doel insluipt: het wringt wanneer (de indruk wordt gewekt dat) er een product uit moet komen.

Het werd ondanks deze weerstand wel als waardevol beleefd dat er een duidelijk programma was met een verzoek tot ‘huiswerk’ ter voorbereiding (de vraag wat betreft het mee te nemen symbool).

Na een woord van dank voor de prettige ontvangst en na een korte slotviering werd de bijeenkomst vervolgens afgesloten.

Pierre Humblet, secretaris